

T.C. Halkların Demokratik Partisi
Grup Başkanlığı
Sayı: 3654
Tarih: 19.01.2017

11151

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Süleyman SOYLU tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Bedia ÖZGÖKÇE ERTAN

Van Milletvekili

Ceza hukukunda adli mekanizmalar bir soruşturma evresinde koruma tedbirine başvurmak istediğinde kimi ilkeleri gözetmesi gerekir.

Bu anlamda gözaltı gibi koruma tedbirleri, ceza muhakemesinin yapılmasını sağlamak amacıyla gecikmesinde sakınca bulunan hallerde geçici olarak başvuru ve hükümden önce bazı müdahaleleri gerektiren yollardır ve her biri Anayasa, uluslararası anlaşmalar veya kanunlarla düzenlenmiştir. Gözaltı gibi tedbirlerin uygulanabilmeleri için somut olayda duyulan şüphenin güçlü ağırlığının olması ve Belirli olaylara ya da belirti delillere dayanmayan, tahminden ibaret şüphe ile soruşturmaya başlanamayacağı beklenir. Yani şüphenin yeterli veya kuvvetli olması gerekir.

Oysa 2014 yılında yürürlüğe giren 6572 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la "makul şüphe" düzenlemesi yapılmıştır. Hukuk çevreleri düzenlemenin "delilden şüpheliye" ilkesine ters düştüğünü ve keyfi uygulamalara yol açabileceği yönündeki kaygılarını dile getirmişlerdi.

Bu gelişmelere ek olarak 20 Temmuz'da ilân edilen OHAL'e dayanılarak çıkarılan KHK ile gözaltı süresi 30 güne çıkarılmış, toplu gözaltılar nedeniyle nezarethanelerin yetersiz kaldığı ve spor salonlarının kullanıldığı ileri sürülmüştür. Uzmanlar ve uluslararası kurumlar 30 günlük gözaltı uygulamasının adil yargılanma, işkence yasağı, savunma gibi temel hakları ihlal edebileceğini; bunu önlemek için Türkiye'nin koruyucu mekanizmaları devreye sokması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Nitekim sonuçları itibariyle HDP üye ve yöneticilerine yönelik böyle bir yönelimin olduğu ileri sürülebilir. Bu iddiayı seçim bölgem olan Van ilinden örnekletmek gerekirse 18 Ocak 2016 itibariyle son bir haftada Muradiye ilçesinde belediye eş başkanı Mehmet Ali Tunç'la beraber en az 17 kişinin, Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisi en az 5 kişinin gözaltına alındığı ve 5 gün süresince avukatlarıyla görüşmelerinin yasaklandığı öğrenildi. Yine bu dönemde Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) Başkale İlçe Eş Başkanı Senar Yeşilirmak da tutuklanmıştır.

İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) Van Şubesi ise il genelinde 2016 yılında 830 kişinin Terörle Mücadele Yasası uyarınca veya Türk Ceza Yasası'nın "*Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar*" başlığı altında düzenlenen suçlar bakımından gözaltına alındığını; bunların 231'inin tutuklandığını ileri sürmüştür.

Bu bağlamda;

- 1) İHD verilerinden hareketle Van ili genelinde 2016 yılında Terörle Mücadele Yasası uyarınca veya Türk Ceza Yasası'nın "*Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar*" başlığı altında düzenlenen suçlar bakımından kaç kişi gözaltına alınmıştır, kaç kişi tutuklanmıştır?
- 2) Türkiye genelinde 2016 yılında Terörle Mücadele Yasası uyarınca veya Türk Ceza Yasası'nın "*Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar*" başlığı altında düzenlenen suçlar bakımından kaç kişi gözaltına alınmıştır, kaç kişi tutuklanmıştır?
- 3) 2016 yılında hakkında gözaltı işlemi uygulanan kişilerden kaç hakkında "makul şüphe" iddiası ileri sürülmüştür, bunların kaç tutuklanmıştır?
- 4) 2016 yılında HDP veya DBP'nin kaç il veya ilçe örgütü başkanı gözaltına alınmıştır, bunların kaç tutuklanmıştır?
- 5) 668 sayılı KHK ile gözaltına alınan kişilerin avukatlarıyla görüşmelerinin 5 gün süreyle kısıtlanmasını düzenleyen hükmün 676 sayılı KHK'nin 3. Maddesi 24 saat olarak belirlenmesine rağmen hala 5 günlük avukat kısıtlaması uygulanmasının hukuki dayanağı nedir?
- 6) (5) nolu soruyu takiben bu kararı alan yetkililerden kaç hakkında işlem yapılmıştır?
- 7) 2016 yılında gözaltına alınan kişilerden kaç işkence gördüğü iddiasıyla suç duyurusunda bulunmuştur?
- 8) Van İl Emniyet Müdürlüğü'nün ve bağlı birimlerinin gözaltı merkezlerinin kapasitesi kaç kişiliktir?
- 9) Van İl Emniyet Müdürlüğü'nün ve bağlı birimlerinin gözaltı merkezlerinin denetimi hangi kurum ya da kişiler tarafından hangi sıklıkla yapılmaktadır?
- 10) Van ilinde gözaltına alınan kişilerin Van İl Emniyet Müdürlüğü'nün ve bağlı birimlerinin gözaltı merkezlerinin haricinde tutuldukları başka mekanlar var mıdır?